

Bærekraftsrapport 2024

**LANDSKAPS-
ENTREPRENØRENE**

Bærbart™

Bærbart er et guidet program og mal for bærekraftsrapportering etter EUs standard for SMB bedrifter (VSME). Denne standarden er et forenklet rammeverk basert på standarden for store bedrifter, kalt ESRS (European Sustainability Reporting Standards). Begge standardene har tre tema:

Environment - Social - Governance som forkortes ESG.

I henhold til paragraf 27-29 i VSME skal bedriften opplyse om retningslinjer, tiltak og mål knyttet til deres aktiviteter på definerte bærekrafts tema. Det omfatter hva de gjør for å redusere sine negative virkninger og for å forbedre sine positive innvirkning på mennesker og miljø, for å bidra til en mer bærekraftig økonomi.

I **Bærbart prosessen** har vi gjennomført en vesentlighetsanalyse og satt mål og KPI på tre utvalgte tema. Reduksjon av klimagassutslipp et obligatorisk tema å prioritere, i tillegg velger bedriften to andre vesentlige områder som de vil forbedre.

2024 rapporten

Proessen Bærbart ble gjennomført som underlag for vår første bærekraftsrapport for 2023. Oppdatert rapport for 2024 bygger på den samme analysen.

Mål og tiltak er gjennomgått og oppdatert, og vi har logget fremdrift av tiltakene for 2024. Vi har også lagt til ansvarlige personer i bedriften som er et krav i oppdatert VSME, samt gjennomført en klimarisiko-analyse.

BÆREKRAFTSTEMA	Tiltak/mål			Henvisning
	Ja	I/A	Nei	
Klimaendringer	x			vesentlig satsing 14/15
Forurensing	x			Vesentlig satsing 14/15
Hav og marine ressurser		x		
Biodiversitet/økosystem	x			Side 19
Sirkulær-økonomi	x			vesentlig satsing 12/13
Egen arbeidskraft	x			Vesentlig satsing 9/10/11
Arbeidskraft i verdikjeden			x	
Samfunnspåvirkning	x			side 27
Forbrukere			x	
Forretningsatferd	x			Side 29/30/31

INNHold

LEDEREN HAR ORDET	5
VÅR VERDIKJEDE	7
DOBBEL VESENTLIGHETSANALYSE - OPPSUMMERT	8
MÅL PÅ VÅRE TRE VESENTLIGE SATSINGER	9-15
KLIMA OG MILJØ – STATUSRAPPORT	16
KLIMA OG MILJØ – HOS OSS	17-26
MENNESKER OG SAMFUNN – STATUSRAPPORT	27
MENNESKER OG SAMFUNN – HOS OSS	28-29
STYRING OG ANSVAR – STATUSRAPPORT	30
STYRING OG ANSVAR – HOS OSS	31-32
VEDLEGG	33
KLIMAREGNSKAP - BAKGRUNN	34-39
DOBBEL VESENTLIGHETSANALYSE	40-45
MÅL OG MULIGHETER	46-48

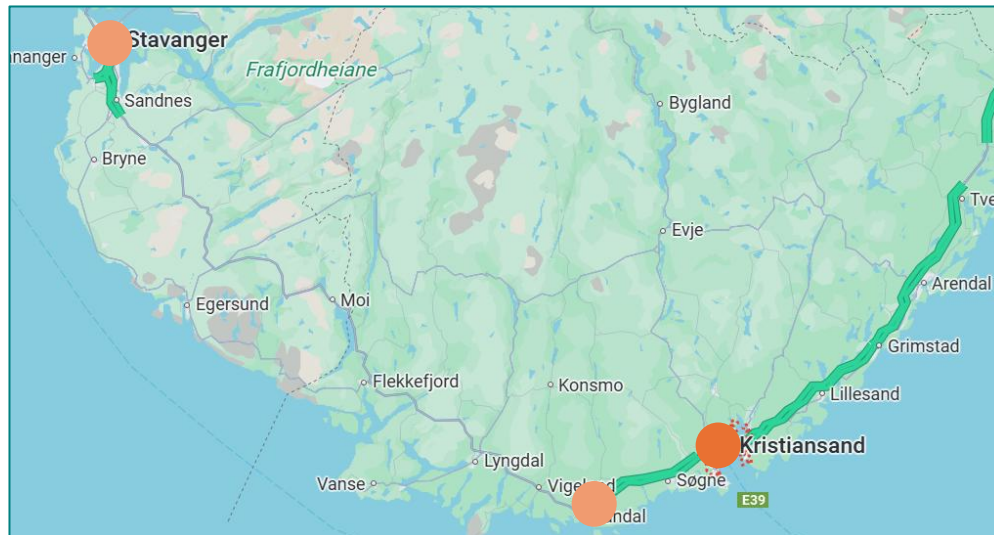
Landskapsentreprenørene – generelle opplysninger

Grunnleggende informasjon

Organisasjonsnummer	939 225 455
NACE	81.300
Omsetning	199 MNOK
Balanse	65 MNOK
Antall ansatte	112

Sertifiseringer og miljømerker

Sertifiseringer og miljømerker	Dato fra/til
Miljøfyrtårnsertifisert	2013 - 2027
Sentral godkjenning	2010 - 2025

Adresser og geolokasjon for Landskapsentreprenørenes anlegg og aktiviteter

Sted	Adresse	Postnummer	Land	koordinater
Mandal	Saltverket 26	4015	Norge	58.02094 / 7.46928
Kristiansand	Rigedalen 23	4626	Norge	58.13968 / 7.94194
Stavanger	Fabrikkveien 20	4033	Norge	58.89929 / 5.69667

Bærekraft hos oss – lederen har ordet

Landskapsentreprenørene AS ble etablert i 1986 og er i dag en av landets ledende anleggs- gartnerbedrifter. Hovedkontoret er i Kristiansand, med avdelinger også i Arendal, Mandal og Stavanger. Selskapet har sin hovedvirksomhet innen anleggsgartnertjenester, murer- og tømrerarbeid, og har lang erfaring og unik ekspertise innen fagene. Landskapsentreprenørene AS er en totalleverandør innen bygg og anlegg, og leverer fra A til Å utenfor grunnmuren.

Våre medarbeidere er vår viktigste ressurs, og vi har 112 medarbeidere som hver dag jobber for å levere litt over det kundene forventer av oss. Vi har en stor utstyrspark og utfører krevende arbeidsprosesser både på land, og i og ved sjøen. Vår hovedoppgave er å bygge gode møte- plasser for folk. Vi skaper grønne lunger hvor det er godt å være. Derfor er en av de viktigste fagene våre opparbeiding av grøntområder. Vi planter tusenvis av trær, legger mange hundretusen kvadrat med plen, vi legger sedum på tak og bygger takhager. Men vi gjør alt fra grunn arbeid, belegningsstein, opparbeiding av parker og hager, gågater, idrettsanlegg, svømmebasseng og kirkegårder, samt enkle VA-jobber. I tillegg drifter vi grøntområder og utfører skjøtsel. Vi har også en snekkeravdeling som gjør alt av tømrerarbeid som vi har på egne prosjekter, hvor vi gjør alt fra å bygge hytter til å sette opp en levegg. Siden 2013 har Landskapsentreprenørene AS vært sertifisert som en Miljøfyrtårnbedrift, og vi tok i 2023 nye steg i en enda grønnere retning da vi gikk i gang med å utarbeide en bærekrafts rapport. Ambisjonen med denne rapporten har vært å presentere hvilke klima- og miljøpåvirkninger vi har, hvilke sosiale forhold som er vesentlige, samt gi en presentasjon av vår virksomhetsstyring.

I tillegg ønsker vi å fortelle hvilke mål og ambisjoner vi har for fremtiden. Vi har til hensikt å kommunisere åpent og ærlig om miljømessige, sosiale og forretningsetiske forhold. Og det forventes i tiden fremover et enda større fokus på rapportering innenfor ESG. Landskapsentreprenørene AS skal være en ansvarlig aktør som minimerer negativ påvirkning på mennesker, miljø og samfunn. Selskapet skal være en pådriver for bruk av varer og tjenester som bidrar til lavere energibruk og utslipp, samt legge til rette for gjenbruk der det er mulig. Gjennom vårt arbeid med etablering, vedlikehold og skjøtsel av ute områder har vi mulighet til å foreslå bærekraftige løsninger for våre kunder. Vi skal utdanne våre ansatte og jobbe aktivt for at også mennesker som har falt utenfor arbeidslivet skal få en mulighet til arbeid. Nå går veien videre mot en fossilfri maskinpark, som pløyer veien for en enda grønnere fremtid for selskapet.

Egil Johnsen
Daglig leder

Landskapsentreprenørene AS

Vi vil fortelle deg noe!

Landskapsentreprenørene er stolte av de mange positive tiltakene vi har iverksatt for å fremme bærekraft i vår virksomhet.

Vi ønsker å fortelle om hvordan vi bidrar til en mer bærekraftig fremtid ved å vise frem de konkrete resultatene vi har oppnådd og tiltakene vi jobber med.

For Landskapsentreprenørene er det viktig å fremheve de miljømessige fordelene ved å integrere planter og trær i alle våre prosjekter. Og fokusere på mulighetene for bærekraftige valg i våre prosjekter.

Vi jobber med å kontinuerlig forbedre våre metoder og finne nye måter å redusere vår miljøpåvirkning.

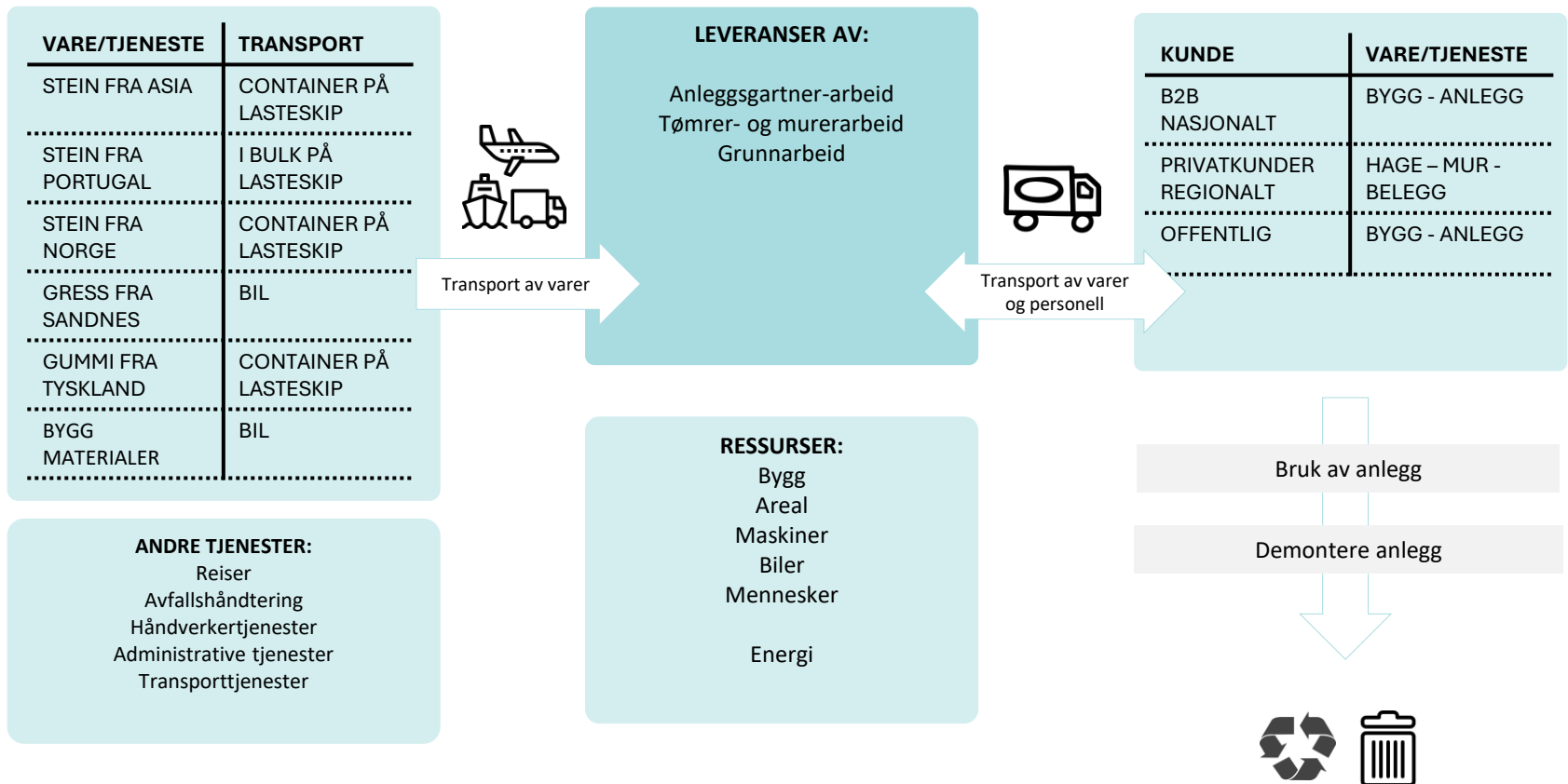

Forretningsmodell / verdikjede

LEVERANDØRER

EGEN DRIFT:

KUNDER + HVA DE FÅR

Dobbel vesentlighetsanalyse - oppsummert

En vesentlighetsanalyse gir retning på vårt bærekraftarbeid. Analysen inneholder tre delanalyser som danner grunnlag for å prioritere våre satsinger:

Verdikjede analyse
Finansiell analyse
Interessentanalyse
Klimarisikoanalyse

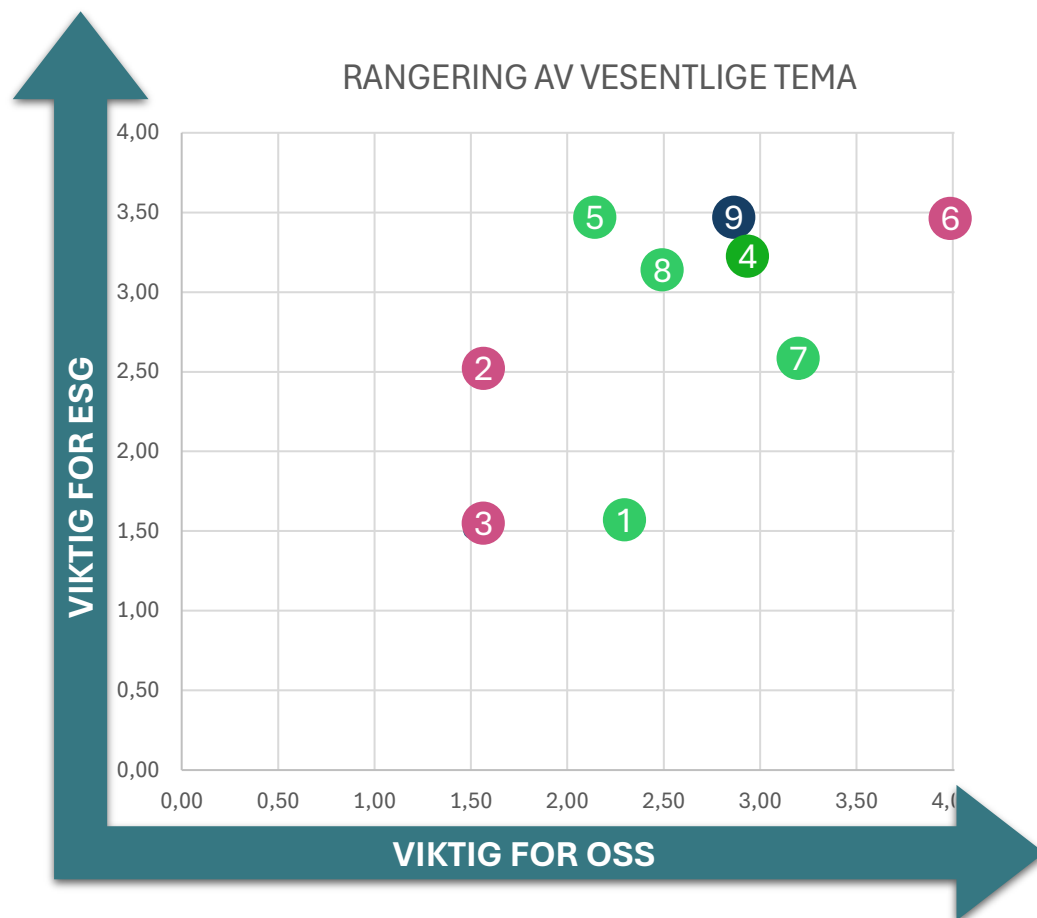
Aktuelle bærekraftstema rangeres ut ifra to kriterier:

Hvor mye de påvirker bærekraft (omfang/alvorlighet)

Hvilken grad det kan bety verdier for bedriften ved å redusere risiko eller se muligheter.

Våre ni tema og våre vesentlige satsningsområder:

1. MANGE LANGE TRANSPORTER FRA LEVERANDØRER
2. STYRKE FOKUS PÅ ETISK HANDEL
3. OSLO MODELLEN (KRAV TIL LEVERANDØRER)
4. **REDUSERE DIESEL/FOSSILT DRIVSTOFF**
5. **REDUSERE SVINN**
6. **TA GREP OM INTERN OPPLÆRING**
7. VÅRE TJENESTER «VARER EVIG»
8. VI ER GODE PÅ GRØNNE LØSNINGER
9. VI MÅ FORTELLE OM DET!

Vesentlig satsing nr 1: ARBEIDSMILJØ OG KOMPETANSE

AMBIJSJON:

VI REKRUTTERER OG
BEHOLDER VED Å GI VÅRE
ANSATTE MULIGHETER FOR
FAGLIG- OG
PERSONLIG UTVIKLING

HVORFOR:

Våre ansatte er vår aller viktigste
ressurs, og ansatte som trives og
utvikles er bra for oss og bra for
samfunnet

Våre vesentlige satsinger, mål og KPI er valgt med utgangspunkt i en dobbelt vesentlighetsanalyse side 39-44. Målet vil bidra til FNs bærekraftsmål nummer 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Vesentlig satsing nr 1: ARBEIDSMILJØ OG KOMPETANSE

FOKUS	MÅL 2026	MÅL 2035	KPI	STATUS 2025	TILTAK 2025/2026	ANSVARLIG
FLERE TAR FAG-BREV	Fem tar fagbrev	65 % av staben har relevant fagbrev	Antall pr år	- Avdekket interesse for fagbrev - Ikke etablert studiegruppe/forum	- Starte studiegruppe/forum for de som er interessert i å ta fagbrev - Avdekke interesse for fagbrev i medarbeidersamtale - Interne og eksterne tiltak for å finne kandidater for fagbrev	EHO Nærmeste leder
	10% lærlinger	13% lærlinger	% lærlinger	10,8% lærlinger	Bli integrert i RISA sitt opplæringsprogram for lærlinger	EHO/JL/THL/TH
	Alle lærlinger deltar i RISA sitt opplæringsprogram	Alle lærlinger deltar i RISA sitt opplæringsprogram	% deltakelse	Nytt område for 2025	Bli integrert i RISA sitt opplæringsprogram for lærlinger	EHO/EJ
KOMPETANSE: ALLTID VÆRE RUSTET TIL Å UTFØRE VÅRE FAG PÅ EN FAGMESSIG GOD MÅTE	Alle ansatte har obligatoriske kurs	Alle ansatte har relevante kurs og opplæring	Etablert mal	- Ikke i mål med kartlegging - Gjennomfører kursing av mellomledere	Sette en standard for oss (hvilke kurs er obligatorisk og hva kan tilbys)	EH/EHO
	Kursbank med aktuelle kurs og podcaster	Kursbank med aktuelle kurs og podcaster	Liste tilgjengelig i HUMA	Ikke etablert kursbank	Samle og distribuere liste over tilgjengelige/aktuelle kurs og podcaster for våre ansatte	ALBR
	To fagkvelder	Fire fagkvelder	Antall fagkvelder	Gjennomført fagkveld	Avholde flere fagkvelder – kartlegge og planlegge tema/gjennomføring	TL/EHO
	Alle nyansatte skal gjennom onboardingprosessen (100%)	Optimalisere onboardingprosessen	% av antall nyansatte	Onboardingsprosess etablert	Onboardingprosessen tas i bruk	PS
FINNE TALENTER PÅ NYE MÅTER	2 kandidater på utplassering fra ungdomsskole	Permanent mottak 2 eller flere elever fra ungdomsskole	Antall	Startet pilot med kommunen ang utplassering fra ungdomsskole	Delta på pilotprosjekt – opplegg for mottak av elevene	AS/ALBR
	2 kandidater på arbeidstrening fra Nav	4 fra NAV hvert år	Antall	Har hatt fire kandidater fra NAV på arbeidstrening. To av disse er tilbudt lærlingeløp i LE.	Ny runde med NAV for nye kandidater Starte en form for «3 parts-samarbeid» (NAV/kandidat/bedrift)	ALBR

Vesentlig satsing nr 1: ARBEIDSMILJØ OG KOMPETANSE

FOKUS	MÅL 2026	MÅL 2035	KPI	STATUS 2025	TILTAK 2025/2026	ANSVARLIG
3 PARTS-SAMARBEID	Økt trivsel/bedre arbeidsmiljø Godt 3 parts-samarbeid	Være det foretrukne anleggsgartner-firmaet i våre regioner.	Medarbeider-tilfredshet	Nytt område for 2025	Etablere et godt 3.partssamarbeid mellom ledelse, tillitsvalgt og verneombud Gjennomføre møter med fast frekvens.	EJ ALBR PS
REDUSERE SYKEFRAVÆR	4 %	3 %	Sykefravær i %	Nytt område for 2025	Medarbeiderundersøkelse. Medarbeidersamtaler. <u>Økt fokus på:</u> - HMS – H1 tall - Riktig bruk av utstyr og vernetøy - Arbeidsmiljø: Planlegging – organisering – gjennomføring av arbeidet - Sosiale arrangement - Oppfølging og tilrettelegging ved sykefravær - Kosthold – trening – fysioterapeut - «LEDER FØR LEGE» - Involvere formenn i formidling/oppfølging	PS Nærmeste leder EJ PS ALBR
REDUSERE TURNOVER	10%	10%	Turnover i %	Nytt område for 2025	Medarbeiderundersøkelse Kartlegge årsaker gjennom intervju med de som slutter. Jobbe aktivt med tilbakemeldinger, finne gode tiltak og virkemidler.	PS

Vesentlig satsing nr 2: REDUSERE SVINN

AMBISJON:

42 % REDUKSJON AV SVINN
INNEN 2035

HVORFOR:

Det er betydelig svinn i
bransjen. Reduksjon av svinn
gir store miljøgevinster og
økte besparelser

Våre vesentlige satsinger, mål og KPI er valgt med utgangspunkt i en dobbelt vesentlighetsanalyse side 39-44. Målet vil bidra til FNs bærekraftsmål nummer 13: Stoppe klimaendringer og nummer 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

Vesentlig satsing nr 2: REDUSERE SVINN

FOKUS	MÅL 2026	MÅL 2035	KPI	STATUS 2025	TILTAK 2025/2026	ANSVARLIG
GJENBRUK AV NATURSTEIN	Gjenbruke 60% av brukbar naturstein.	Gjenbruke 75% av brukbar naturstein.	% gjenbruk av den natursteinen vi tar opp per år	Vi gjenbraker mye stein i prosjektene våre. Men vi er ikke gode på å dokumentere dette. Vi har etablert en «sjekkliste for avfall og gjenbruk», men ikke flittig i bruk.	- Ansvarliggjøring av prosjektlederne. - Ved oppstart av prosjekt skal gjenbrukbar naturstein identifiseres og vurderes for gjenbruk. - Utarbeide gode metoder/rutiner for å rapportere gjenbruk, herunder sjekkliste for bærekraft med månedlig rapportering. - Forankring internt: når, hvordan og hvorfor rapportere på gjenbruk - Evaluerer KPI'er for måling - Mer offensive mot kunder i tilbuds-/gjennomføringsfasen i fht gjenbruk.	Prosjektledere Prosjektlederne rapporterer EJ/PL/ALBR
GJENBRUK AV MASSE	Gjenbruke 75% av brukbar masse.	Gjenbruke 90% av brukbar masse.	% gjenbruk av den massen vi tar opp per år	Vi gjenbraker mye masse i prosjektene våre. Men vi er ikke gode på å dokumentere dette. Det er også noen begrensninger i fht hva som er mulig/lovlig å gjenbruke av masse. Vi har etablert en «sjekkliste for avfall og gjenbruk», men ikke flittig i bruk.	- Ansvarliggjøring av prosjektlederne. - Ved oppstart av prosjekt skal gjenbrukbar naturstein identifiseres og vurderes for gjenbruk. - Utarbeide gode metoder/rutiner for å rapportere gjenbruk, herunder sjekkliste for bærekraft med månedlig rapportering. - Forankring internt: når, hvordan og hvorfor rapportere på gjenbruk - Evaluerer KPI'er for måling - Mer offensive mot kunder i tilbuds-/gjennomføringsfasen i fht gjenbruk.	Prosjektlederne rapporterer ALBR samler data
GJENBRUK UTSTYR /MATERIELL	Gjenbruke 75% av brukbart utstyr/materiell.	Gjenbruke 90% av brukbart utstyr/materiell.	% gjenbruk av det gjenbrukbare utstyr/materiell demonterer hvert år	Nytt punkt i 2025. Vi gjenbraker mye utstyr/materiell i prosjektene våre. Men vi er ikke gode på å dokumentere dette. Vi har etablert en «sjekkliste for avfall og gjenbruk», men ikke flittig i bruk. Det er en holdningsendring, og fokus på gjenbruk av utstyr.	- Ansvarliggjøring av prosjektlederne. - Ved oppstart av prosjekt skal gjenbrukbar naturstein identifiseres og vurderes for gjenbruk. - Utarbeide gode metoder/rutiner for å rapportere gjenbruk, herunder sjekkliste for bærekraft med månedlig rapportering. - Forankring internt: når, hvordan og hvorfor rapportere på gjenbruk - Evaluerer KPI'er for måling - Mer offensive mot kunder i tilbuds-/gjennomføringsfasen i fht gjenbruk.	Prosjektlederne rapporterer ALBR samler data

Vesentlig satsing nr 3: REDUSERE UTSLIPP

AMBISJON:

50 % REDUKSJON INNEN
2035

HVORFOR:

Å redusere klimagass-
utslipp er et felles ansvar

Reduksjon av fossilt
drivstoff er vårt viktigste
grep

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

Våre vesentlige satsinger, mål og KPI er valgt med utgangspunkt i en dobbelt vesentlighetsanalyse side 39-44. Målet vil bidra til FNs bærekraftsmål nummer 13: Stoppe klimaendringer og nummer 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

Vesentlig satsing nr 3: REDUSERE UTSLIPP

FOKUS	MÅL 2026	MÅL 2035	KPI	STATUS 2025	TILTAK 2025/2026	ANSVARLIG
BILPARKEN OG MASKIN-PARKEN	Redusere forbruk med 15 % 10 flere el- biler Vedlikeholds-avd.: 2 el-biler Verktøy: 60%	Redusere forbruk med 75 % 90% av alle bilder skal være utslippsfrie Verktøy: 100 %	Reduksjon i prosent målt i forbruk pr. Arbeidstime % utslippsfrie	Vi har 30% el-biler (dvs 21 stk)	Leie store el-maskiner Fokus på utslippsfrie investeringer Jobbe videre med tiltak fra 2024 - Avdekke unødvendig kjøring (kartlegging) - Bevisstgjøre ansatte – opplæring i planlegging (innkjøp/fremdrift/ mengde/masseberegning) - Lage sjekklister - Involvere kunder (alternativer/pris) - Etablere kriterier ved investering	EJ
ENDRE BRUKS-MØNSTER	10 % mer samkjøring	20 % mer samkjøring	Reduksjon i prosent målt i forbruk pr. arbeidstime	Vi er per d.d. gode på samkjøring.	• Involvere, engasjere, forankre • Fokus på å planlegge persontransporten i prosjektene • Redusere unødvendig kjøring • Utarbeide rutiner og krav	EJ
REDUSERE TOMGANGSKJØRING	100 %	100 %	Reduksjon i prosent målt i forbruk pr. arbeidstime	Dette er tydelig kommunisert	• Forbud mot tomgangskjøring! • Definere hva som er unødvendig tomgangskjøring • Tydeliggjøre firmaets målsetting for de ansatte • Snakke mer om det! Gjenta!	EJ
«LEANE» VERDIKJEDEN - FRA LAGER TIL INSTALLERT	75 % av transport bestillinger gjort 4 dager før	90 % av transport bestillinger gjort 4 dager før	Tilbakemeldinger fra sjåførene.	Sjåførene våre har presentert rutine i formannsmøte. Stiller krav om skriftlige bestillinger og tidspunkt for bestillinger	Utarbeide rutiner og system for oppfølging. Oppfølging av at rutiner følges, rapportere avvik.	EJ
ØKE BRUK AV NORSK STEIN	15 %	20 %	% andel norsk stein	Nytt punkt i 2025.	• Gi kundene valg! • Kartlegge forskjeller – kommunisere dem • Fokuser på fordeler med norsk stein • Påvirke der vi kan!	EJ
FORTELLE OM DET!	Økt synlighet om hva vi gjør.	Det skal være viden kjent at LE er gode på bærekraft.	Hva som er delt og hvilke kanaler som er tatt i bruk.	Nettsiden vår er oppdatert godt med vårt bærekraftsarbeid	Informere våre interessenter om det arbeidet vi gjør innen bærekraft. Hvilke bærekraftige metoder og valg som er mulige å ta ved bruk av våre tjenester.	ALBR/EJ

Klima og miljø – Statusrapport

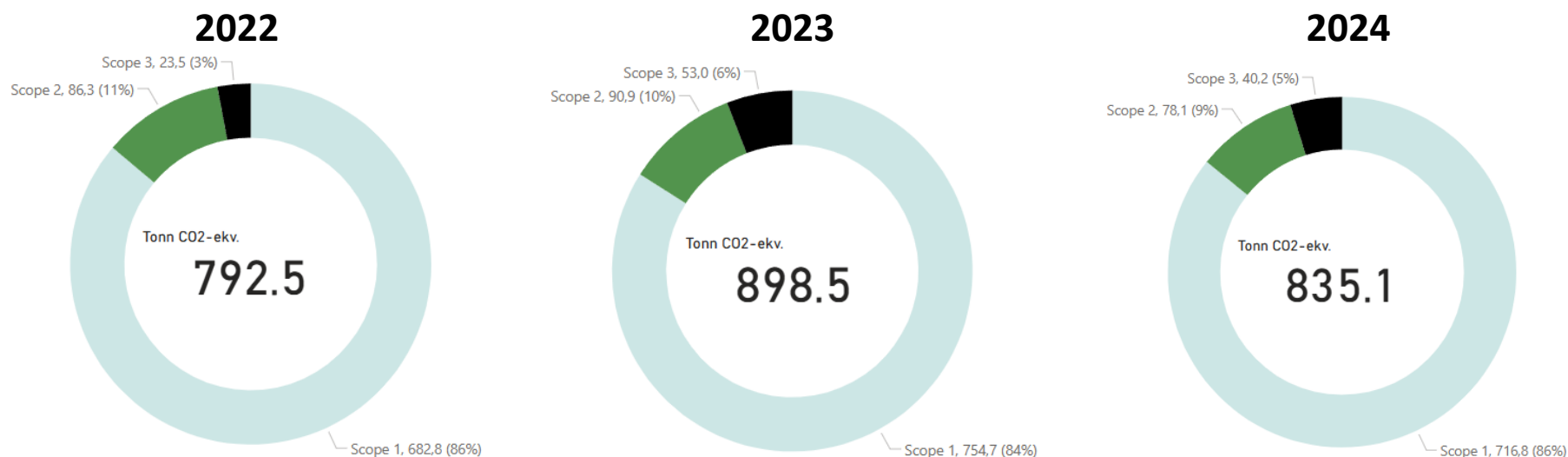

2022	2023	2024
792,5 tCO ₂ e	823,3 tCO ₂ e	835,1 tCO ₂ e
1,46 Fossilt drivstoff pr.1000 NOK omsetning	1,45 Fossilt drivstoff pr.1000 NOK omsetning	1,3 Fossilt drivstoff pr.1000 NOK omsetning
0 % Andel fornybar energi bygg	87 % Andel fornybar energi bygg	92% Andel fornybar energi bygg
1,19 Kg avfall pr.1000 NOK omsetning	1,23 Kg avfall pr.1000 NOK omsetning	0,95 Kg avfall pr.1000 NOK omsetning

TEMA	KOMMENTAR
FORURENSING	835,1 tCO ₂ e
BIOSENSITIVE OMRÅDER	Ikke aktuelt
BRUK AV LANDAREAL	2891 m ²
VANNFORBRUK	LITER: 432 m ³
MARINE RESSURSER	Ikke aktuelt
SIRKULÆRE PRINSIPPER	LE planlegger for gjenbruk ved å kartlegge materialer som kan gjenbrukes, som stein, jordmasser, trevirke og metall. Benytter overskuddsmasser til utfylling/landskapsforming. Design, redesign og bearbeiding. Flytter eksisterende trær/busker. Rutiner for sortering. Kompostering.
RESIRKULERTE MATERIALER	Vi har ikke datagrunnlag for å måle dette.
AVFALLSMENGDE (FARLIG/IKKE FARLIG)	192,5 tonn
ANDEL AVFALL TIL GJENBRUK	Vi gjenbraker en stor andel av våre masser og materialer. Vi har ikke datagrunnlag for å måle dette.
MATERIALFORBRUK	Dersom foretaket opererer i en sektor som bruker betydelige materialstrømmer.
REDUKSJON AV UTSLIPP	-11,8 tCo ₂ e

Klima og miljø – Klimagassutslipp

2024 viser en nedgang i alle Scope sammenlignet med 2023. Tallene for Scope 2 for 2023 er justert i forhold til tidligere rapportering, som følge av spesifisering av regneregler for håndtering av solgt strøm. Vi benytter nå en *markedsbasert tilnærming* for beregning av utslipp fra innkjøpt strøm (Scope 2), og en *lokasjonsbasert tilnærming* for solgt strøm til nettet. Dette er i tråd med standard praksis og gir et mer presist bilde av utslippsprofilen vår.

Scope	2022	2023	2024	Mål 2035
Scope 1	682,8	754,7	704	377
Scope 2	86,3	90,9	90,9	
Scope 3	23,5	53	40,2	

Klima og miljø - Fremtiden er elektrisk

Tore Harestad,
avd.leder Stavanger

«Vi har målsetting om en fossilfri verktøy-, maskin- og bilpark.»

Egil Johnsen

Daglig leder i Landskapsentreprenørene

Landskapsentreprenørene AS var tidlig ute med investering i elbiler. Allerede i 2017 investerte vi i 4 e-Golf, og per i dag har vi en betydelig andel elbiler i vår bilpark.

Investering i nye biler eller utskiftning av vår eksisterende fossile bilpark, skal suppleres og/eller erstattes med elbiler. Utskiftningen skal skje ved naturlig avgang, da det er vurdert mer miljøvennlig ut ifra en helhetlig livssyklusanalyse. Policyen er en strategi for å redusere klimagassutslipp og fremme bærekraftig transport.

Vi har gjort tiltak ved vårt kontor i Kristiansand og installert flere ladestasjoner for våre elbiler. Vi ser imidlertid fortsatt et behov for at det investeres i utvikling av ladestasjoner langs veier, i byer og ved arbeidsplasser, for å gjøre det praktisk og enkelt å lade elbilene.

På sikt har vi en målsetting om en fossilfri verktøy-, maskin- og bilpark. Vi jobber med muligheter, men ser også noen begrensninger per i dag. Rekkevidde, ladetid, levetid, vekt og størrelse er noen av begrensningene på batterier og elektriske maskiner. Utviklingen skjer heldigvis fort, og vi følger nøye med på den teknologiske utviklingen.

Klima og miljø – Andre interne grep

SOLCELLER:

I 2022 ferdigstilte vi prosjektet med å installere solcelleanlegg på bygget vårt i Kristiansand, og i 2023 ble kontoret i Mandal ferdigstilt. Prosjektet besto i å behovsstyre varme og ventilasjon, utfasing av fjernvarme, installasjon av varmepumpe, konvertering til LED-lyskilder, samt installere solcelleanlegg. Prosjektet har aktiv drift og oppfølging via Energivakta.

Vi er stolte av investeringen vår og gleder oss over effekten investeringen har på netto energiforbruk og utslipp. Vårt solcelleanlegg bidrar til oppvarming, elbillading, ventilasjon, kjøling, samt salg av overskudds-elektrisitet.

KILDESORTERING:

Sortering på bygg- og anleggsplassen er viktig for å sikre god kvalitet på avfallet og øke andelen som kan material gjenvinnes. Derfor er det viktig med opplæring av de ansatte og holdningsskapende arbeid.

Landskapsentreprenørene har avtale med lokal renovatør som har gode systemer for riktig og forsvarlig behandling av de avfallsfraksjonene som Landskapsentreprenørene har. Vår avfallsrenovatør er Miljøfyrtårnsertifisert, og vi har jevnlig møter med renovatør for å sikre at vi har et avfallssystem som er godt tilpasset avfalls-fraksjonene i bedriften.

Klima og miljø - En grønnere fremtid med planter og trær!

Planter og trær – naturens egen løsning for bærekraft

Landskapsentreprenørene er stolte av å bidra til en bærekraftig fremtid gjennom våre arbeidsmetoder.

Vi fokuserer på å skape grønne og levende uteområder som ikke bare er estetisk tiltalende, men også har betydelige miljømessige fordeler.

En av våre viktigste metoder er bruk av permeable overflater. Disse overflatene tillater vann å trenge gjennom og infiltrere jorden, noe som reduserer risikoen for flom og forbedrer vannkvaliteten. Ved å minimere avrenning, bidrar vi til å beskytte lokale vannkilder og redusere belastningen på avløpssystemer.

Planter og trær spiller en sentral rolle i våre prosjekter. De gir ikke bare skjønnhet og liv til uteområder, men har også en rekke miljømessige fordeler. Trær og planter absorberer CO₂ og produserer oksygen, noe som bidrar til å redusere klimagassutslipp og forbedre luftkvaliteten.

Vi legger stor vekt på biodiversitet i våre prosjekter. Ved å plante et mangfold av arter, skaper vi habitater for lokale dyreliv og støtter økosystemets helse. Dette bidrar til å bevare biologisk mangfold og fremmer en balansert og robust natur.

Klima og miljø - verdien av våre arbeidsmetoder

Bruk av **lokale og naturlige materialer** er en annen viktig del av vår tilnærming. Ved å velge materialer som stein og tre fra nærområdet, reduserer vi transportrelaterte utslipp og støtter lokal økonomi.

Vi benytter også **grønne tak og vegger** i våre prosjekter. Disse elementene gir ekstra grøntareal i urbane miljøer, forbedrer isolasjon og reduserer energiforbruket. Grønne tak og vegger bidrar også til å redusere støy og forbedre luftkvaliteten.

Vannbesparende teknikker er en integrert del av våre prosjekter. Vi bruker effektive vanningssystemer og tørketolerante planter for å minimere vannforbruket.

Vi er også opptatt av å **gjenbruke og resirkulere materialer**. Ved å gjenbruke stein, masser og utstyr fra tidligere prosjekter, reduserer vi avfallsmengden og sparer ressurser. Dette bidrar til en mer sirkulær økonomi og mindre miljøpåvirkning.

Våre arbeidsmetoder fremmer også sosial bærekraft. Grønne og velstelte uteområder gir rom for rekreasjon og sosialt samvær, noe som forbedrer livskvaliteten for lokalsamfunnet.

Vi skaper vakre og innbydende miljøer hvor mennesker kan møtes og nyte naturen!

Klima og miljø - Plant et tre for fremtiden!

I møte med økende globale temperaturer er det avgjørende å ta proaktive skritt for å sikre en bærekraftig fremtid.

Ett av de mest effektive tiltakene vi kan iverksette er å plante trær.

Trær spiller en sentral rolle i klimaregulering ved å absorbere karbondioksid og produsere oksygen, noe som bidrar til å redusere drivhuseffekten.

Store trær gir betydelig skygge til solfylte områder, noe som er spesielt viktig i urbane miljøer.

Skygge fra trær kan redusere behovet for klimaanlegg, senke energiforbruket og skape mer behagelige uteområder for innbyggerne.

Trær bidrar også til å forbedre luftkvaliteten, redusere støyforurensning og fremme biologisk mangfold.

Ved å plante trær nå, investerer vi i en grønnere og mer motstandsdyktig fremtid.

Dette er en enkel, men kraftfull handling som vil ha langvarige positive effekter på både miljøet og samfunnet.

Klima og miljø - effekten av å plante trær og blomster

CO2-binding og reduksjon av drivhuseffekten	Trær og blomster absorberer CO2 fra atmosfæren gjennom fotosyntese. Dette bidrar til å redusere mengden drivhusgasser i luften, noe som er avgjørende for å redusere drivhuseffekten og bremse global oppvarming.
Produksjon av oksygen og forbedring av luftkvalitet	Trær og blomster filtrerer luftforurensning og produserer oksygen, noe som forbedrer luftkvaliteten. Gjennom fotosyntese frigjør trær og blomster oksygen, som er essensielt for livet på jorden.
Biodiversitet	Trær og blomster gir habitat for mange arter, noe som fremmer biologisk mangfold og økosystemets helse.
Temperaturregulering	Trær gir skygge og kjøler ned omgivelsene, noe som kan redusere behovet for energi til oppvarming og kjøling av bygninger.
Vannregulering	Trær og planter bidrar til å regulere vannsyklusen ved å absorbere vann gjennom røttene og frigjøre det gjennom transpirasjon.
Erosjonskontroll	Røttene til trær og planter stabiliserer jorden og reduserer risikoen for erosjon.
Estetisk verdi	Grønne områder med trær og blomster gir estetisk verdi og forbedrer livskvaliteten for mennesker.
Psykisk helse	Natur og grønne områder har en positiv effekt på menneskers psykiske helse og velvære.

Klima og miljø - effekten av treverk

Treverk er et utmerket valg for bærekraftige byggeprosjekter på grunn av dets mange miljøfordeler.

Treverk har et betydelig **lavere karbonavtrykk** sammenlignet med materialer som betong og stål.

Treverk **krever mindre energi** i produksjon og gir lavere klimagassutslipp, samtidig som trær **binder karbon** gjennom hele sin levetid. Dette bidrar til å redusere CO₂-nivåene i atmosfæren.

Treverk har naturlige **isolerende egenskaper** som kan bidra til å redusere energiforbruket i bygninger.

Treverk gir samtidig et **varmt og naturlig utseende** som kan forbedre **trivselen og velværet** til de som bruker bygningen. Treverk skaper et behagelig inneklima og kan bidra til å redusere stress.

Treverk er et lett og fleksibelt materiale som er **enkelt å bearbeide**, noe som gjør det ideelt for både små og store byggeprosjekter.

Treverk kan **tilpasses ulike design og konstruksjoner**, og bidrar til å redusere bygge avfall, da det er **enkelt å resirkulere og gjenbruke**.

Ved å velge treverk som byggemateriale, kan vi skape mer bærekraftige og miljøvennlige bygninger som ikke bare er gunstige for miljøet, men også for menneskers helse og velvære.

Klima og miljø - Stein, et produkt som varer evig

Stein integreres naturlig i landskapet og gir et tidløst og estetisk tiltalende utseende.

Stein er et **ekstremt holdbart** produkt og kan vare i generasjoner, noe som reduserer behovet for hyppig utskifting og vedlikehold.

Stein er **resirkulerbar**, og kan gjenbrukes i nye prosjekter uten å miste sin kvalitet eller styrke.

Stein krever **minimalt med bearbeiding** i produksjon, noe som gir et lavere karbonavtrykk sammenlignet med andre byggematerialer som stål og betong.

Norsk stein fremhever den naturlige skjønnheten i det norske landskapet, gir et autentisk og harmonisk utseende, og skaper en følelse av tilhørighet og kontinuitet.

Norsk stein kan bidra til å **bevare den lokale estetikken og kulturarven**, samtidig som den gir et robust og varig element i naturen.

Norsk stein, som granitt, natur- og elvestein, er kjent for sin høye **kvalitet og holdbarhet**. Dette gjør den til et godt valg for både estetiske og funksjonelle formål i hager og uteområde.

Norsk stein har **kortere transportavstand** enn utenlandsk stein, noe som reduserer klimagassutslippene. Det er også **mindre svinn ved uttak og bearbeiding** av stein i Norge. Ved å velge norsk stein, støtter du den **lokale steinindustrien** og bidrar til å **bevare norske arbeidsplasser**.

Klima og miljø - Betong, miljøvennlige alternativer

Betong er et av verdens mest anvendte materialer, men anses som en klimaversting.

Produksjon av sement, en viktig bestanddel i betong, står for 8 % av klimagassutslippene på verdensbasis. Produksjonen av betong krever mye energi, ofte fra fossilt brennstoff.

Styrken, holdbarheten og allsidigheten gjør betong til et attraktivt byggemateriale for mange konstruksjoner. Betong er også relativt billig og lett tilgjengelig, har gode egenskaper til å motstå brann, og er motstandsdyktig mot vær og slitasje.

Vi benytter betong i mange av våre prosjekter, men vi ønsker å informere våre kunder om at det finnes miljøvennlige alternativer.

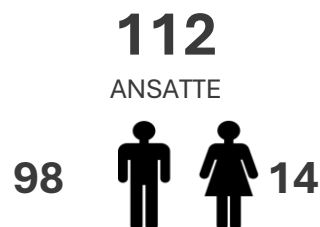
Miljøvennlige alternativer

Ved å velge miljøvennlige alternativer til betong og forbedre produksjonsmetodene, kan man redusere de negative miljøpåvirkningene og fortsatt dra nytte av betongens styrker.

Lavkarbonbetong	Har et redusert sementinnhold, som gir lavere CO2-utslipp.
Geopolymerbetong	laget med alternative bindemidler som kalsinert leire, silikastøv, flygeaske, og slagg.
Resirkulert betong	inneholder resirkulerte materialer fra bygge- og riveavfall.
Treverk	er et fornybart materiale med lavere karbonavtrykk, men krever mer vedlikehold.
Hampbetong	er laget av hamp, kalk og vann, og tilbyr utmerket isolasjon og karbonbindingsevne.

Mennesker og samfunn – statusrapport

2022	2023	2024
112 ansatte	123 ansatte	112 ansatte
10 % kvinner	10,5 % kvinner	11,6% kvinner
8,6 % sykefravær	9,7% sykefravær	12,1% sykefravær
9,5% lærlinger	9,8% lærlinger	10% lærlinger

TEMA	STATUS
ANSATTE FORDELT PÅ	
fast/midlertidig	I all hovedsak faste ansatte
Kjønn	98 menn /14 kvinner
Turnover	10,5%
HMS	
Sykefravær	12,1%
Arbeidsulykker	Det har forekommet 1 alvorlig hendelse i 2024.
Sykdom forårsaket av jobb	Ingen registrerte.
Arbeidsmiljø / sikkerhet	Høyt fokus
LØNN / KOMPETANSE	
Lønnsnivå / strategi	Likt arbeid lønnes likt
Lønnsforskjell mellom kjønn	Ingen
Tariff/ Kollektive forhandlinger	FOB
Organisasjonsfrihet	Ja
Kompetansehevingstiltak	Kurs, fagbrev, fagkvelder, etc
Universell utforming	Ja
Antall lærlinger	10 %
Foreldrepermisjon / fedrekvote	Ja
ARBEIDSSTYRKEN	
Kjønnsfordeling i ledelsen	33%
Innleid arbeidskraft	Nei
MENNESKERETTIGHETER	
Policy i egen drift	Ja
ALVORLIGE BRUDD	
Hendelser i egen drift	Nei
Hendelser i verdikjeden	Nei

Mennesker og samfunn – hos oss

LÆRLINGER:

Landskapsentreprenørene AS er godkjent lærebedrift og tilbyr relevant opplæring innen fagene anleggsgartner, murer og tømrer. Bedriften er medlem av Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA). Vi samarbeider godt med videregående skoler i regionen og engasjerer oss i forhold til utdanningsvalg og utdanningsmuligheter for å sikre rekrutteringen til bransjen.

LIKESTILLING:

Landskapsentreprenørene opererer i en mannsdominert bransje, men ønsker å være en attraktiv arbeidsplass for både kvinner og menn. Bedriften ønsker å ansette flere kvinner og tror at en blandet kjønnsfordeling skaper et bedre arbeidsmiljø. Selskapet fremmer likestilling og skal sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av kjønn, etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion, alder, funksjonshemming og livssyn. Vi er i gang med kartlegging og vil sammen med de tillitsvalgte videreutvikle dette arbeidet fremover. Vi har spesielt søkelys på likestilling i forbindelse med rekrutteringsprosesser, og har som mål at vi skal tiltrekke oss flere kvinnelige kandidater.

SAMFUNNSANSVAR:

Landskapsentreprenørene tar samfunnsansvar gjennom ulike praksiser, samarbeid og medlemskap.

Vi ønsker å fremheve vårt **samarbeide med NAV** for å hjelpe personer som av ulike grunner ikke er i arbeidslivet. Vi gir dem muligheter, slik at de kan oppnå fagbrev og få en ny start i arbeidslivet. Dette initiativet er en del av vår forpliktelse til å bidra til et mer inkluderende samfunn.

Vi deltar også i en **pilotstudie** som har som mål å gi ungdomsskoleelever som mangler faglig motivasjon, verdifulle erfaringer med jobbtrening hos oss. Vi ønsker å inspirere og motivere disse elevene ved å tilby dem praktisk arbeidserfaring og veiledning.

BIDRAG LOKALSAMFUNN:

Vi støtter idretten lokalt som sponsor for Mandals turnforening og KRS Håndball.

Mennesker og samfunn – redusere sykefravær

Arbeidet i forhold til sykefravær er kontinuerlig. Vi jobber aktivt med å kartlegge sykefraværet og med å etablere gode og effektive tiltak for å redusere dette.

Mye av arbeidet som utføres i bedriften er fysisk krevende, og vi ser behovet for en regelmessig ergonomisk opplæring for å forebygge arbeidsrelatert skade og sykdom. I tillegg ser vi at undervisning om helserisiko ved ulikt type arbeid og eksponeringer vil være viktig for våre ansatte. Vi arbeider for eksempel med reduksjon av slitasjeskader ved å tilby hjelpemidler i forhold til tunge løft, arbeid der man må ligge på kne osv.

En økende grad av sykefraværet hos unge knytter seg til psykisk helse, samt rus og spillavhengighet. Dette er et økende samfunnsproblem, og noe vi må ta inn over oss og arbeide med. Vi har etablert kontakt med AKAN og vil jobbe med forebygging og tidlig ta den «nødvendige samtalen». Vi håper at BHT også kan bli en god sparringpartner i denne sammenheng.

Noen av våre dyktige ansatte har kroniske plager som i perioder gir dem redusert arbeidsevne. Dette forklarer noe av vårt høye sykefravær. Vi vurderer det som vårt samfunnsansvar å holde kronisk syke i arbeid de periodene av året hvor dette er mulig. Dette er en del av vårt engasjement for inkludering og mangfold i arbeidslivet.

Bedriften har et for høyt sykefravær, og har en helt klar målsetning om å redusere dette.

Vi har i løpet av 2024 byttet leverandør av bedriftshelsetjenester og opplever så langt et tettere samarbeid med vår samarbeidspartner. Vi ønsker å gi våre ansatte et bedre tilbud og en mer målrettet oppfølging.

Vi har målsetting om å redusere sykefraværet til 4% innen 2026 og videre til 3% innen 2035. Dette er ambisiøse mål, men vi tror at våre tiltak og vårt engasjement vil hjelpe oss å nå dem. Vi vil fortsette å jobbe systematisk og målrettet for å skape en sunnere og mer bærekraftig arbeidsplass.

Sammen skal vi skape en arbeidsplass hvor alle trives og har muligheten til å bidra.

Styring og ansvar – statusrapport

2022	2023	2024
174	200	199
Mill. NOK omsetning	Mill. NOK omsetning	Mill. NOK omsetning
29,8	16,9	13,0
egenkapitalandel	egenkapitalandel	egenkapitalandel
0 %	0 %	40 %
Kvinner i styret	Kvinner i styret	Kvinner i styret
19 %	22 %	33 %
Kvinner i ledelse	Kvinner i ledelse	Kvinner i ledelse

ESG TEMA	KOMMENTAR
ÅPENHETSLOVEN	VI ER OMFATTET AV ÅPENHETSLOVEN, OG RAPPORTERER ETTER GJELDENE REGELVERK.
BÆREKRAFTS-PROSESSER	TRE FRA LEDELSEN HAR GJENNOMFØRT PROSESSEN BÆRBART.
ANSVAR FOR BÆREKRAFT	GODT FORANKRET I LEDELSE OG STYRE. EN ANSATT HAR FÅTT HOVEDANSVAR FOR OPPFØLGING
BEDRIFTSKULTUR	VI JOBBER FOR Å BEDRE BEDRIFTSKULTUR, REDUSERE SYKEFRAVÆR OG TURNOVER
BESKYTTELSE AV VARLSERE	VI HAR RUTINER GJENNOM TILLITSVALGTE OG ANONYME VARSLINGSKANALER
ANTI-KORRUPSJON - HÅNDTERING	REF CODE OF CONDUCT OG ÅPENHETSLOVEN

Styring og ansvar – hos Landskapsentreprenørene

SERTIFISERINGER OG MEDLEMSKAP

Godkjent lærebedrift og tilbyr relevant opplæring innen fagene anleggsgartner, murer og tømrer.

Medlem av Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA).

Vi har **mesterbrev** og kan etter «Lov om mesterbrev i håndverk og annen næring» kalle seg mester innenfor anleggsgartnerfaget.

Miljøfyrtårnsbedrift. Sertifiseringen stiller krav til oss angående avfallshåndtering, energireduserende tiltak, gode HMS-rutiner, miljøkrav ved innkjøp og miljøfokus ved transport, og gir oss konkrete verktøy for miljøledelse, som gjør det enklere å lykkes med en grønn omstilling.

Medlemskap i NAML, og er dermed også medlem i både **NHO** og **BNL**. Medlemskapet i gir nyttig faglig påfyll og en positiv bransjetilhørighet innenfor en organisasjon som arbeider aktivt for det grønne byggefagets plass. Som medlem i NAML er man med og tar ansvar for anleggsgartnerbransjens rammebetingelser og fremtid.

Vi har sentral godkjenning. Sentral godkjenning av foretak er en frivillig ordning som beskriver faglig kompetanse, rutiner for kvalitetssikring og at foretaket har betalt skatter og avgifter.

Fairplay Agder. Vi skal forebygge arbeidskriminalitet gjennom godt samarbeid om å få vekk de useriøse aktørene.

Tariffbedrift. Våre avdelinger i Agder er bundet av tariffavtale. Medlemskap i Fellesoverenskomsten for Byggfag (FOB).

LEDELSE OG ANSVARLIGHET

Miljøarbeid er fokus i alle prosjekter som Landskapsentreprenørene AS koordinerer, og hvert prosjekt har sin egen miljøansvarlig. Å sikre god miljøoppfølging i prosjekter som virksomheten koordinerer innebærer blant annet planlegging og gjennomføring av prosjektet slik at klima- og miljøkrav er ivaretatt, ha tiltak som sikrer avfallsreduksjon og avfallssortering i prosjektet, miljøvennlige innkjøp og materialvalg i prosjektet og tiltak som sikrer effektiv og miljøvennlige energibruk og transport i prosjektet.

FORRETNINGSETIKK

Alle våre kunder, leverandører og forretningspartnere skal kunne stole på at Landskapsentreprenørene AS leverer tjenester med respekt for menneskerettighetene og at vi har anstendige arbeidsforhold. Vi skal sammen ta ansvar for samfunnet, være fremtidsrettede og lede med eksempel for hvordan vi ikke påvirker i negativ forstand. Derfor streber vi mot en mer ansvarlig innkjøpspraksis og ønsker at hele vår verdikjede av leverandører skal dele våre verdier og etiske retningslinjer. Vi forplikter oss til at vår virksomhet skal følge åpenhetsloven.

Landskapsentreprenørene AS handler i tråd med lovverk og arbeider for å fremme helse, miljø og sikkerhet. Vi prioriterer likebehandling og mangfold. Det overordnede målet for vår virksomhet er bærekraftig verdiskapning. Vi anser oss forpliktet til å beskytte miljøet og drive vår virksomhet på en miljømessig ansvarlig måte, og ønsker å bidra der vi kan til å oppnå FNs bærekrafts mål, og prioriterer de målene der vi mener vår innsats vil gjøre størst forskjell.

Styring og ansvar – åpenhet og ansvar

Bærekraftige valg. Som kunde hos oss, spiller du en viktig rolle i vårt bærekrafts arbeid. Ved å plante trær og blomster, og velge materialer med lavere utslipp, bidrar du til å redusere miljøpåvirkningen. Vi tror at åpenhet rundt våre produkter vil gi kundene våre et bedre grunnlag for å ta gode og informerte valg, og på den måten ha mulighet til å støtte bærekraftige praksiser.

Vi tar bærekraft på alvor! Vårt fokus på bærekraft omhandler hva vi gjør internt hos oss, men vi ser også på hvordan våre leverandører påvirker miljøet.

Kartlegging av leverandører. Vi har satt i gang en prosess hvor vi etterspør etiske retningslinjer fra våre leverandører (CoC) og miljøsertifikater (EPD). Dette gjør vi for selv å bli bevisst hvilke leverandører vi handler hos, stille krav til disse og klare å skille mellom produktene på en objektiv måte. Vi fokuserer i første omgang på de leverandørene i vår verdikjede som potensielt har de største indirekte utslippene knyttet til vårt varekjøp. Derfor har vi startet med å etterspørre og innhente EPD'er hos våre største leverandører av stein og betong.

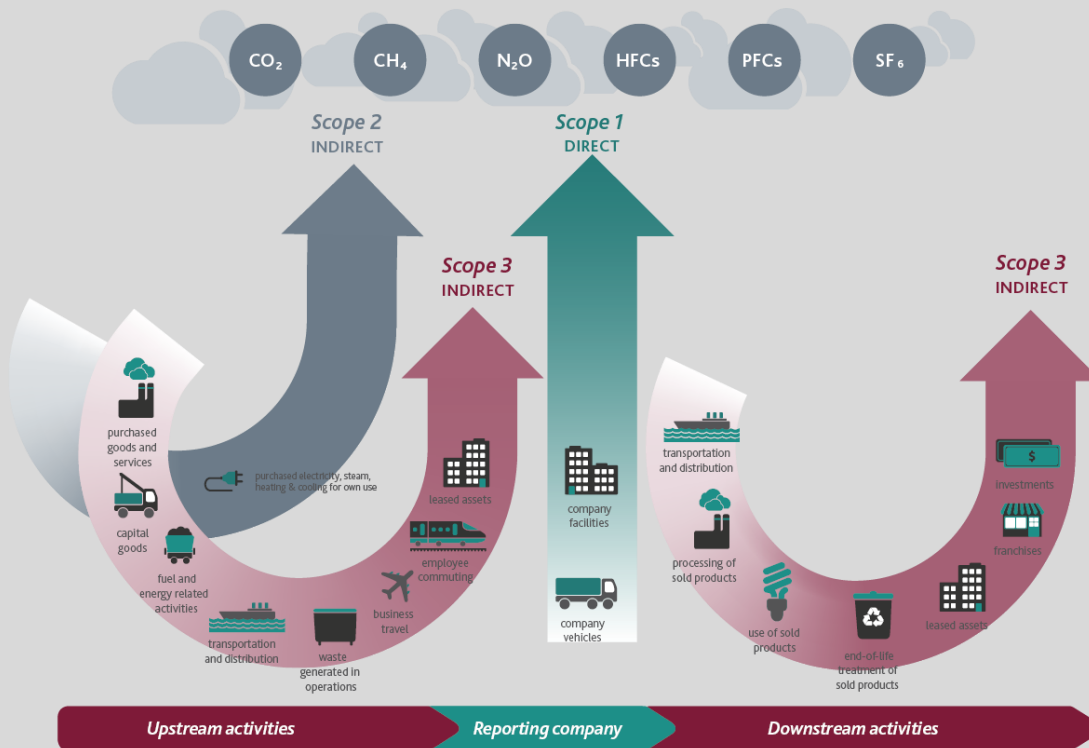
Sammenligning av klimaavtrykk. Ved å sammenligne leverandører og hvilket klimaavtrykk de har knyttet til sine produkter, kan vi identifisere de mest bærekraftige alternativene. Dette skal gi kundene våre muligheten til å velge leverandører som deler vår visjon om en grønnere fremtid.

Sammen kan vi gjøre en forskjell!

VEDLEGG SIDE 33-48

KLIMAREGNSKAP
DOBBEL VESENTLIGHETSANALYSE
MÅLSETTING

KLIMAREGNSKAP

Source: Greenhouse Gas Protocol: Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard

Vi har basert vårt klimaregnskap på «The Greenhouse Gas Protocol Corporate Standard» (GHG-protokollen), men med lokasjonsbasert metode iht VSME. Regnskapet er basert på operasjonell kontroll. Standarden krever en detaljert vurdering av utslipp av direkte og indirekte utslipp av drivhusgasser, delt inn i tre ulike områder (Scope 1, 2, og 3). Basisår er 2023.

- Scope 1:** Dette omfatter direkte utslipp av klimagasser.
- Scope 2:** Dette inkluderer indirekte utslipp relatert til innkjøpt elektrisitet. Vi benytter lokasjonsbasert metode.
- Scope 3:** omfatter utslipp i verdikjeden.

BAKGRUNNSTALL, MARKEDSBASERT METODE

Tabellen viser detaljert klimaregnskap med henvisning til kilder for utslippsfaktorer. Vi baserer regnskapet på operasjonell kontroll, markedsbasert metode.

Kategori	Spesifikasjon	Mengde	Enhet	Utslippsfaktor (kg CO ₂ e/ enhet)	kg CO ₂ e	Kilde CO2 faktor
Forbruk egne biler/maskiner	Bensin	7 679	liter	2,31620	17 786,0	Utslippsfaktorer i klimagassregnskap for Norge, Miljødirektoratet: "https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/klimagasser-utslippstall-regnskap/"
Forbruk egne biler/maskiner	Diesel	174 397	liter	2,66280	464 383,8	
Forbruk egne biler/maskiner	Anleggsdiesel	83 323	liter	2,66280	221 872,3	
Forbruk egne biler/maskiner	El til biler	21 375	kWt	0,59900	12 803,8	https://www.nve.no/energi/virkemidler/opprinnelsesgarantier-og-varedeklarasjon-for-stroemleverandoerer/varedeklarasjon-for-stroemleverandoerer/
Innkjøpt elektrisitet strømnett	Stavanger	53994	kWt	0,59900	32 342,4	
Innkjøpt elektrisitet strømnett	Kristiansand	49601	kWt	0,59900	29 711,0	
Innkjøpt elektrisitet strømnett	Mandal	33062	kWt	0,59900	19 804,1	https://app.electricitymaps.com/ https://app.electricitymaps.com/ https://www.fjernkontrollen.no/co2/
Forbruk egenprodusert elektrisitet	Solcelleanlegg Kristiansand	27133	kWt	0,00000		
Forbruk egenprodusert elektrisitet	Solcelleanlegg Mandal	10666	kWt	0,00000		
Solgt elektrisitet	Kristiansand	-69809	kWt	0,03300	- 2 303,7	https://app.electricitymaps.com/ https://app.electricitymaps.com/ https://www.fjernkontrollen.no/co2/
Solgt elektrisitet	Mandal	-44678	kWt	0,03300	- 1 474,4	
Fjernvarme	Kristiansand	9604	kWt	0,00100	9,6	
Avfall	Papir til makulering	175	kg	0,06345	11,1	https://norsus.no/publikasjon/klimaregnskap-for-avfallshandtering-fase-i-og-ii/
Avfall	Restavfall	50064	kg	0,55200	27 635,3	
Avfall	Treverk ubehandlet	10160	kg	0,07000	711,2	
Avfall	Treverk overflatebehandlet	12900	kg	0,07000	903,0	
Avfall	Papp	2160	kg	0,06345	137,1	
Avfall	Blandede metaller	8880	kg	0,07000	621,6	
Avfall	Blandet plast	1540	kg	1,34400	2 069,8	
Avfall (farlig)	Oljeholdige absorbenter	622	kg	1,53000	951,7	
Avfall (farlig)	Spillolje ikke refunderbar	777	kg	2,94600	2 289,0	
Avfall (farlig)	Impregneret trevirke	24280	kg	0,07000	1 699,6	
Avfall	Metall næring	10170	kg	0,07000	711,9	
Avfall	Blandet trevirke	34600	kg	0,07000	2 422,0	

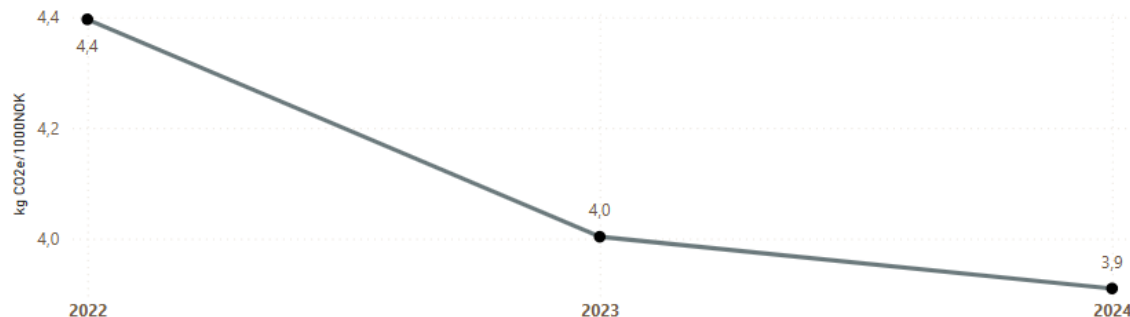
LOKASJONSBASERT METODE

Tabellen viser detaljert klimaregnskap med henvisning til kilder for utslippsfaktorer. Vi baserer regnskapet på operasjonell kontroll, lokasjonsbasert metode.

Kategori	Spesifikasjon	Mengde	Enhet	Utslippsfaktor (kg CO ₂ e/ enhet)	kg CO ₂ e	Kilde CO2 faktor
Forbruk egne biler/maskiner	Bensin	7 679	liter	2,31620	17 786,0	Utslippsfaktorer i klimagassregnskap for Norge, Miljødirektoratet: "https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/klimagasser-utslippstall-regnskap/"
Forbruk egne biler/maskiner	Diesel	174 397	Liter	2,66280	464 383,8	
Forbruk egne biler/maskiner	Anleggsdiesel	83 323	Liter	2,66280	221 872,3	
Forbruk egne biler/maskiner	El til biler	21 375	kWt	0,033	705,4	https://app.electricitymaps.com/
Innkjøpt elektrisitet strømnett	Stavanger	53994	kWt	0,033	1 781,8	
Innkjøpt elektrisitet strømnett	Kristiansand	49601	kWt	0,033	1 636,8	
Innkjøpt elektrisitet strømnett	Mandal	33062	kWt	0,033	1 091,0	
Forbruk egenprodusert elektrisitet	Solcelleanlegg Kristiansand	27133	kWt	0	0	
Forbruk egenprodusert elektrisitet	Solcelleanlegg Mandal	10666	kWt	0	0	
Solgt elektrisitet	Kristiansand	-69809	kWt	0	0	
Solgt elektrisitet	Mandal	-44678	kWt	0	0	
Fjernvarme	Kristiansand	9604	kWt	0,00100	9,6	https://www.fjernkontrollen.no/co2/
Avfall	Papir til makulering	175	kg	0,06345	11,1	https://norsus.no/publikasjon/klimaregnskap-for-avfallshandtering-fase-i-og-ii/
Avfall	Restavfall	50064	kg	0,55200	27 635,3	
Avfall	Treverk ubehandlet	10160	kg	0,07000	711,2	
Avfall	Treverk overflatebehandlet	12900	kg	0,07000	903,0	
Avfall	Papp	2160	kg	0,06345	137,1	
Avfall	Blandede metaller	8880	kg	0,07000	621,6	
Avfall	Blandet plast	1540	kg	1,34400	2 069,8	
Avfall (farlig)	Oljeholdige absorberenter	622	kg	1,53000	951,7	
Avfall (farlig)	Spillolje ikke refunderbar	777	kg	2,94600	2 289,0	
Avfall (farlig)	Impregnert trevirke	24280	kg	0,07000	1 699,6	
Avfall	Metall næring	10170	kg	0,07000	711,9	
Avfall	Blandet trevirke	34600	kg	0,07000	2 422,0	

Klima og miljø – Karbonintensitet

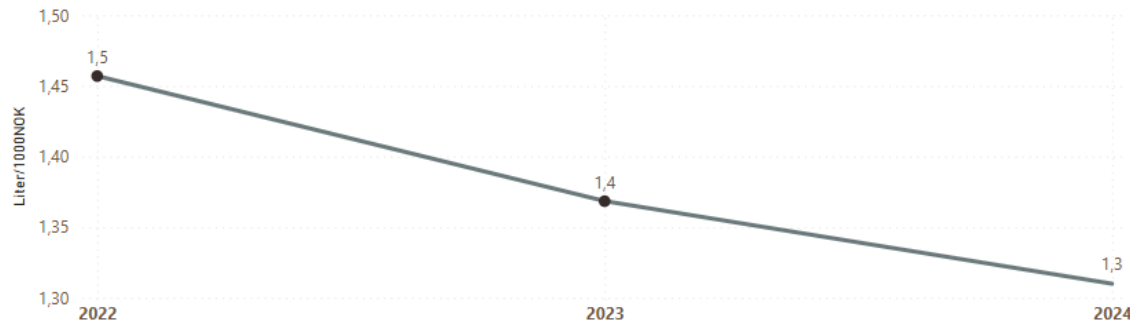
Karbonintensitet Scope 1 & 2 (kg CO₂e per 1000NOK)

For å måle fremgang i klimaarbeidet bruker vi karbonintensitet – altså hvor mye klimagassutslipp som genereres per omsatt krone. Dette gir et mer nyansert bilde av klimateffektiviteten i driften vår, uavhengig av omsetningsnivå.

Landskapsentreprenørene har redusert karbonintensiteten jevnt de siste tre årene, og har mål om ytterligere nedgang.

Fossilt drivstoff (liter per 1000NOK)

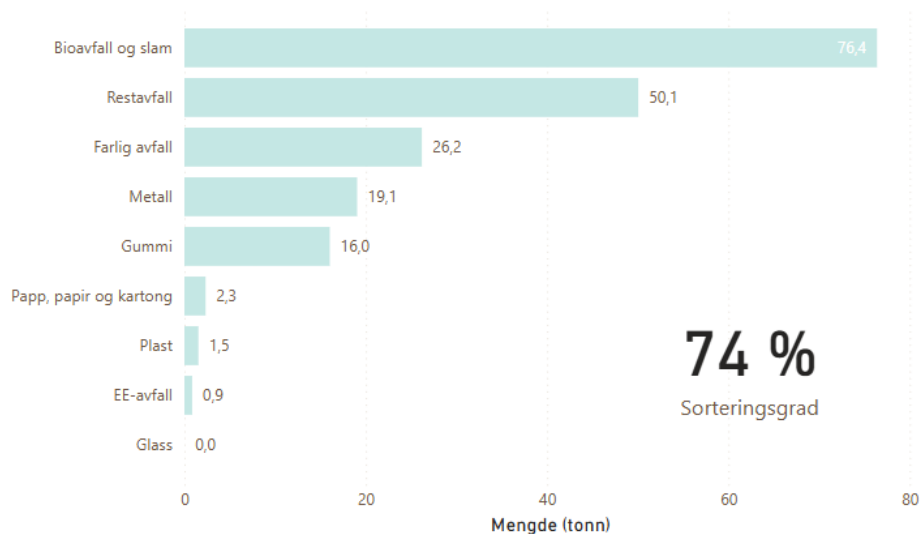
Reduksjonen i fossilintensitet er et resultat av tiltak som bevisstgjøring rundt drivstoffbruk, inkludert konkurranser for å redusere tomgangskjøring og et gradvis skifte til mer energieffektivt utstyr og maskinpark.

Klima og miljø – Energiforbruk og fornybarandel

Energitype	Forbruk (kWt)	Markedsbasert CO2e (tonn)	Markedsbasert fornybar (kWh)	Lokasjonsbasert CO2e (tonn)	Lokasjonsbasert fornybar (kWh)
Innkjøpt elektrisitet	158032	94,7	0,0	3,0	150130,4
Bruk av egenprodusert el.	37799	0,0	37799,0	0,0	37799,0
Solgt elektrisitet	-114487	-3,8	0,0	0,0	-108762,7
Fjernvarme	9604	1,0	4802,0	1,0	4802,0
Sum	90948	91,9	42601,0	4,0	83968,8
Andel fornybar			47 %		92 %

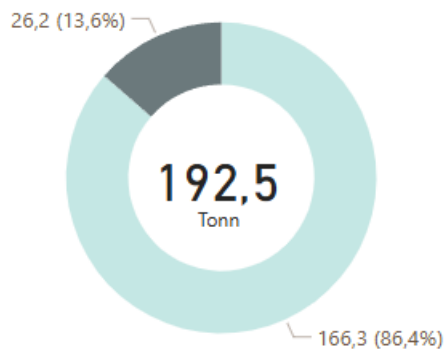
Vår totale energiforbruk i 2024 var 90 948 kWh. Energiforbruket består av innkjøpt strøm, egenprodusert solstrøm og fjernvarme. Andelen fornybar energi utgjør 47 % basert på markedsbasert metode og 92 % basert på lokasjonsbasert metode. Forskjellen skyldes at vi ikke kjøper opprinnelsesgarantier for elektrisitet, men benytter egen solstrøm og fjernvarme med høy fornybarandel.

Klima og miljø - Avfall

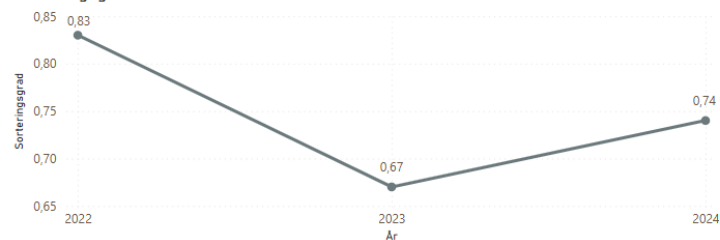

74 %

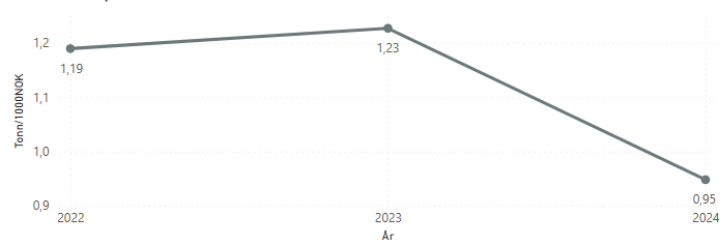
Sorteringsgrad

Sorteringsgrad

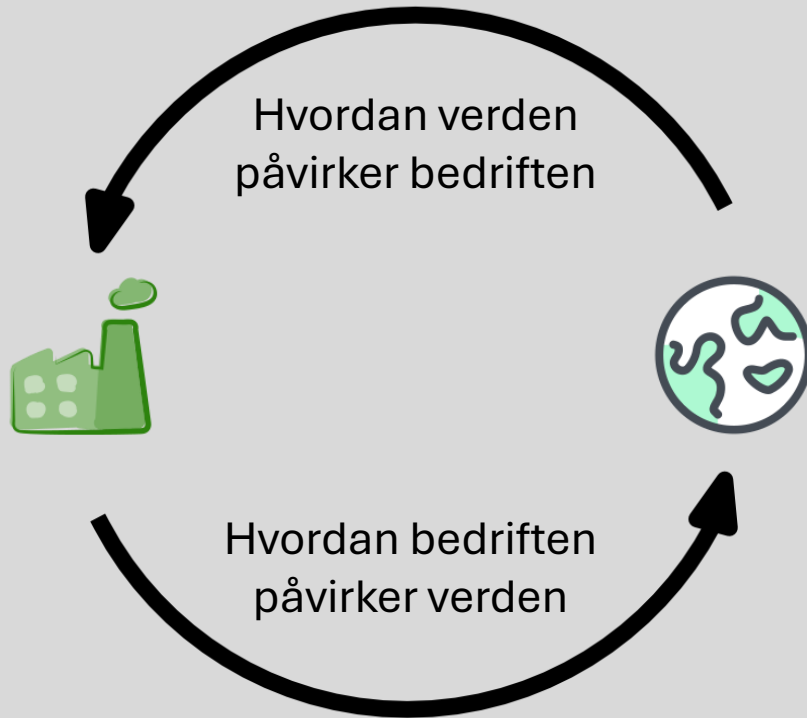

Tonn avfall pr 1000NOK

I 2024 ble sorteringsgraden forbedret til 74% etter en nedgang i 2023. Økningen skyldes bedre rutiner og økt bevissthet i prosjektene. Avfallsmengde målt per omsetning viser også positiv utvikling. Vi genererer altså mindre avfall per krone, og en større andel av det sorteres til materialgjenvinning.

DOBBEL VESENTLIGHETSANALYSE

En dobbel vesentlighetsanalyse utføres for å identifisere vesentlige tema som bedriften skal jobbe med. Analysen ble utført i 2024 og ligger til grunn for valg av våre satsinger. Erfaringene fra første år har blitt implementert og mål og handlingsplan er oppdatert for 2025. Vi har oppdatert analysen med vurdering av klimarisiko i tråd med den oppdaterte VSME. Et vesentlige tema er et tema som er både vesentlig for bærekraft og trygger bedriftens fremtid.

FOR Å FINNE VÅRE VESENTLIGE TEMA HAR VI
GJENNOMFØRT:

- **Finansiell analyse**
- **Interessentanalyse**
- **Verdikjedeanalyse**
- **Klimarisiko**

Analysen er grunnlaget for Landskapsentreprenørens valg av vesentlige satsinger.

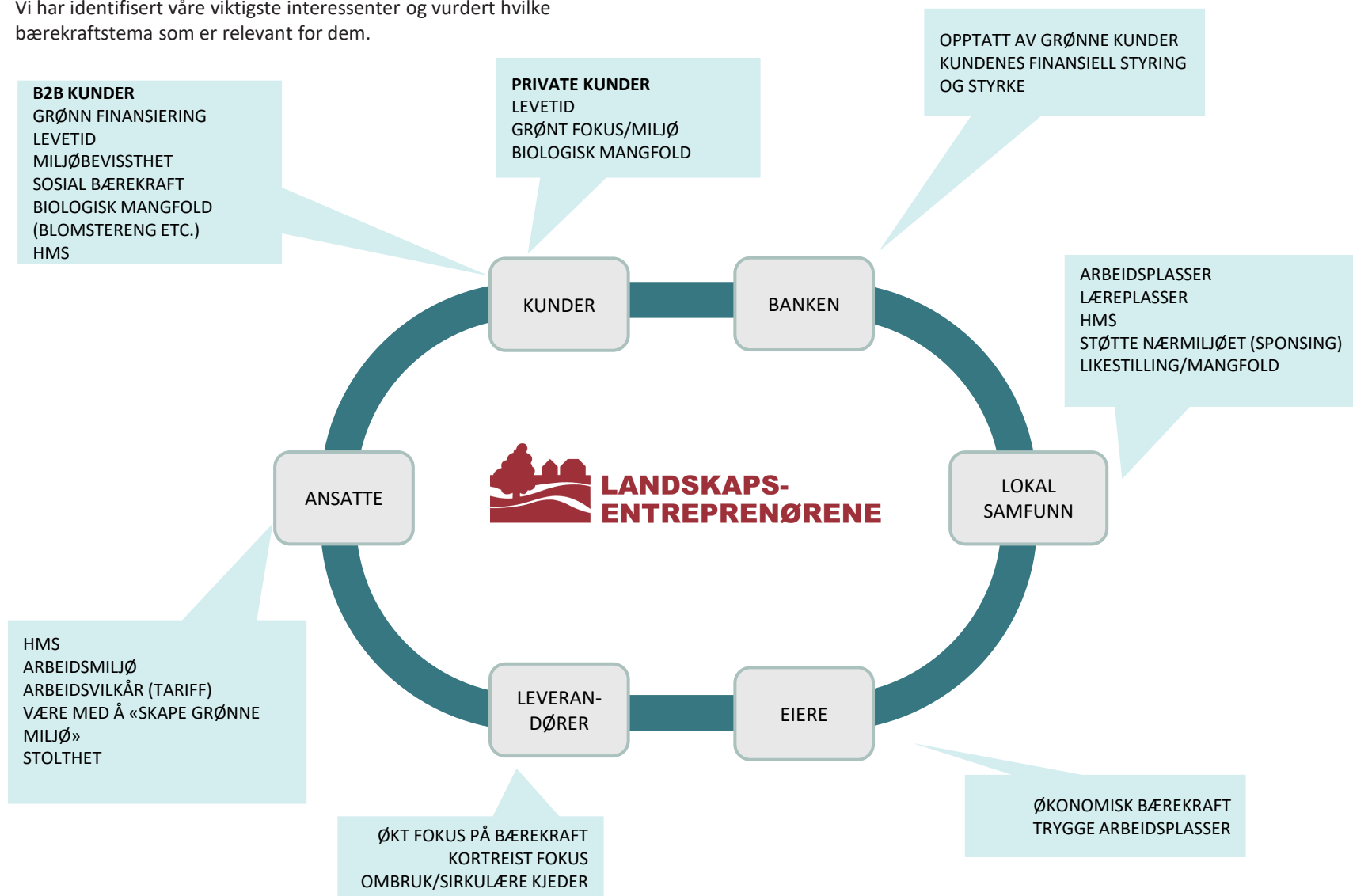
FINANSIELL ANALYSE

Når vi identifiserer hvorvidt et bærekraftstema er vesentlig fra et finansielt perspektiv skal man se på om det kan generere risiko eller muligheter som påvirker bedriftens kontantstrøm, utvikling, resultat, stilling, kapitalkostnader eller tilgang til finansiering. Vi gjorde en analyse for å få en oversikt over Landskapsentreprenørenes risikoer og muligheter knyttet til aktuelle trender/tema. Det ble valgt fem relevante trender; klimaomstilling, omstilling til en sirkulær økonomi, material og ressurstilgang, urbanisering og demografi, samt natur og arealforvaltning. Disse temaene er vurdert opp mot sannsynlig risiko og muligheter som kan inntreffe.

TEMA / TREND	KONSEKVENNS GENERELT	FINANSIELL RISIKO	FINANSIELL MULIGHET
KLIMAENDRINGER OG REGULERINGER	HVOR MAN KAN BYGGE PGA VÆR (NEDBØR – SNØ --TØRKE) FLOMSIKRING CO2 AVGIFTER / AVFALL AVGIFT RENTER SOM VIRKEMIDDEL TRANSPARENS I VERDIKJEDEN	VÅTERE = VANSKELIGERE OG DYRERE Å BYGGE CO2 AVGIFTER	VÆRE INNOVATIVE PÅ BLÅ/GRØNNE LØSNINGER
SIRKULÆRE LØSNINGER	ØKT FOKUS PÅ Å FÅ AVFALL INN I VERDIKJEDEN MULIGE KRAV/AVGIFTER KUNDEFORVENTNINGER	AVGIFT PÅ AVFALL	FORTELLER MER OM HVA VI FAKTISK GJØR, DOKUMENTERE!
MATERIAL OG RESSURS TILGANG	TILGANG / PRIS / KRAV TIL RÅVARER/MATERIALER TILGANG TIL ARBEIDSKRAFT TILGANG OG PRIS PÅ ENERGI	KRAV TIL DOKUMENTERE CO2 AVTRYKK MANGLE VIKTIGE RÅVARER MANGEL PÅ FAGARBEIDERE HØY ENERGIPRIS	INNSTALLERE FLERE SOLCELLER
URBANISERING OG DEMOGRAFI	BEHOV FOR GODE MØTEPLASSER / FLERE BOR URBANT /URBANE HAGER – GRØNNE VEGGER ELDREBØLGE	ENDRET KJØPSMØNSTER	MER OG MER KRAV TIL GRØNNE OMRÅDER FLERE INSTITUSJONER = BEHOV FOR GRØNNE MILJØ
NATUR OG AREAL FORVALTNING	UTSLIPPSKRAV OG DOKUMENTASJON AVGIFT PÅ NATUR BRUK AV/SKADE PÅ BIOLOGISKE RESSURSER	REGLER ANGÅENDE NATUR OG FORVALTNING	UTVIKLE LØSNINGER SOM HENSYNTAR NATUREN PÅ GODE MÅTER

INTERESSENTANALYSE

Vi har identifisert våre viktigste interessenter og vurdert hvilke bærekraftstema som er relevant for dem.

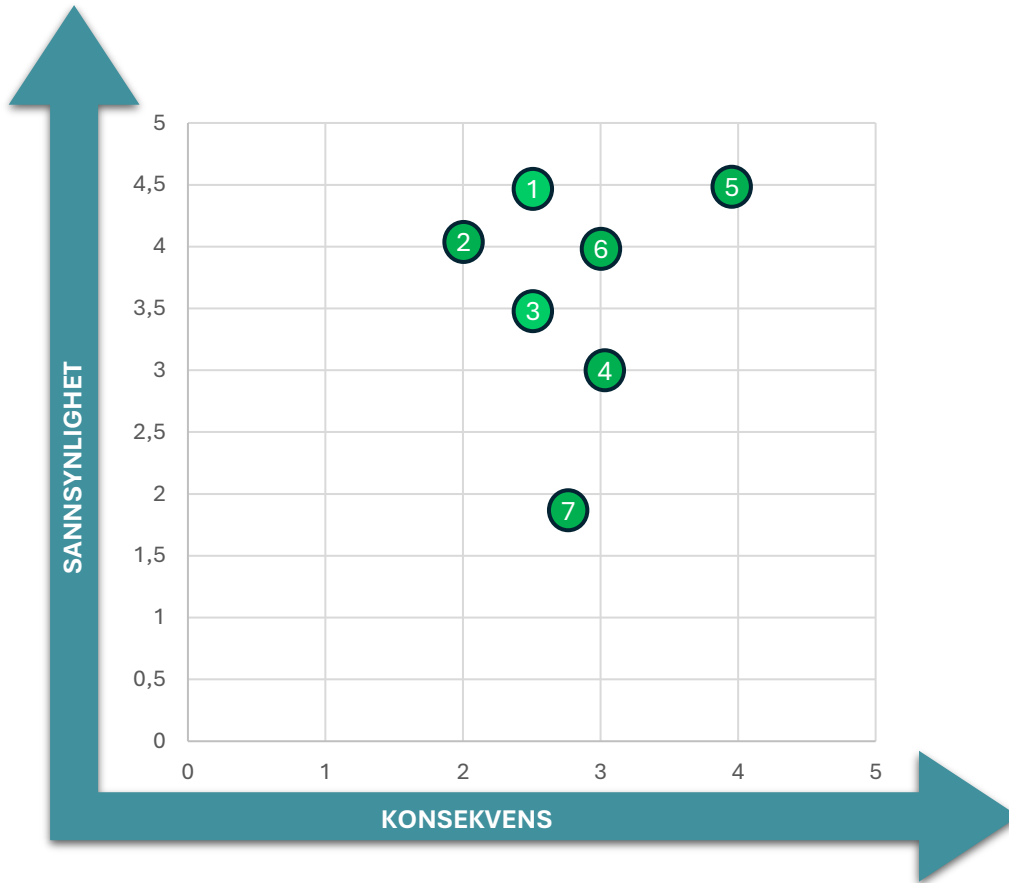
VERDIKJEDEANALYSE

Her vurderer vi hvilke aktiviteter og tema i verdikjeden som påvirker miljø og mennesker (E og S), samt hvordan vi påvirker gjennom styring og ansvar(G). Vi har definert relevante aktiviteter og tema som har betydelig påvirkning i de ni områdene i matrisen under her. Aktivitetene deles i rødt og grønt. **RØDT** betyr at vi har betydelig negativ påvirkning og **GRØNT** betyr at vi har tatt grep for å redusere negativ påvirkning og/eller at vi ser en positiv effekt eller tendens.

TEMA	OPPSTRØMS SCOPE 3	EGEN DRIFT SCOPE 1&2	NEDSTRØMS SCOPE 3
VÅR PÅVIRKNING PÅ:	MILJØPÅVIRKNING EKSTERNT	MILJØPÅVIRKNING INTERNT	MILJØPÅVIRKNING BRUK
LUFT VANN NATUR / AREAL RESSURSER SIRKULÆR BIOMANGFOLD	LANG VARETRANSPORT (ASIA) NATURPÅVIKNING I OPPRINNELSESLAND	BRUK AV DIESEL/FOSSILT DRIVSTOFF SAMKJØRING BRUK AV KJEMIKALIER ENERGIFORBRUK BIOMANGFOLD SOLCELLER BRUKE AV ELBIL SVINN	VARER EVIG! GODE PÅ GRØNNE LØSNINGER HISTORIEN – DÅRLIG TIL Å FORTELLE TAR NATUR
VÅR PÅVIRKNING PÅ:	ARBEIDSFORHOLD EKSTERNT	ARBEIDSFORHOLD INTERNT	EKSTERN PÅVIRKNING
ARBEIDSMILJØ SIKKERHET HELSE MANGFOLD KOMPETANSE SAMFUNN MENNESKERETTER	ÅPENHETSLOVEN BEER (LEVERANDØR) = ETISK HANDEL STEINUTTAK – USIKKER PÅ ARBEIDSFORHOLD	FYSISK AKTIVITET – GODT FOR KROPPEN HARDT FYSISK ARBEID – SLITSOMT LAV KVINNEANDEL MANGFOLD BEDRE INTERN OPPLÆRING	GODE MØTEPLASSER = TRIVSEL SKATT INFRASTRUKTUR
VÅR PÅVIRKNING PÅ:	RUTINER / OPPFØLGING	LEDELSE / OPPFØLGING	ÅPENHET / OPPFØLGING
ETIKK KULTUR ANTI KORUPSJON ÅPENHET STYRING	ÅPENHETSLOVEN ETISKE RETNINGSLINJER OSLO – MODELLEN (LEVERANDØR KRAV)	PERSONALHÅNDBOK ARBEIDSAVTALER MILJØFYRTÅRN TARIFF BEDRIFTSHELSETJENESTE - ERGONOMI	FORTELLE OM DET

KLIMARISIKO - ANALYSE

Her vurderer vi hvilke akutte og kroniske risikoer knyttet til klima som vil påvirke bedriften. Vi vurderer sannsynligheten for at det skal skje og hvilken konsekvens det vil ha for oss. På den bakgrunn har vi vurdert hvilken risiko og mulighet som oppstår og hvilke tiltak vi kan sette inn for å møte både risikoer og muligheter (neste side).

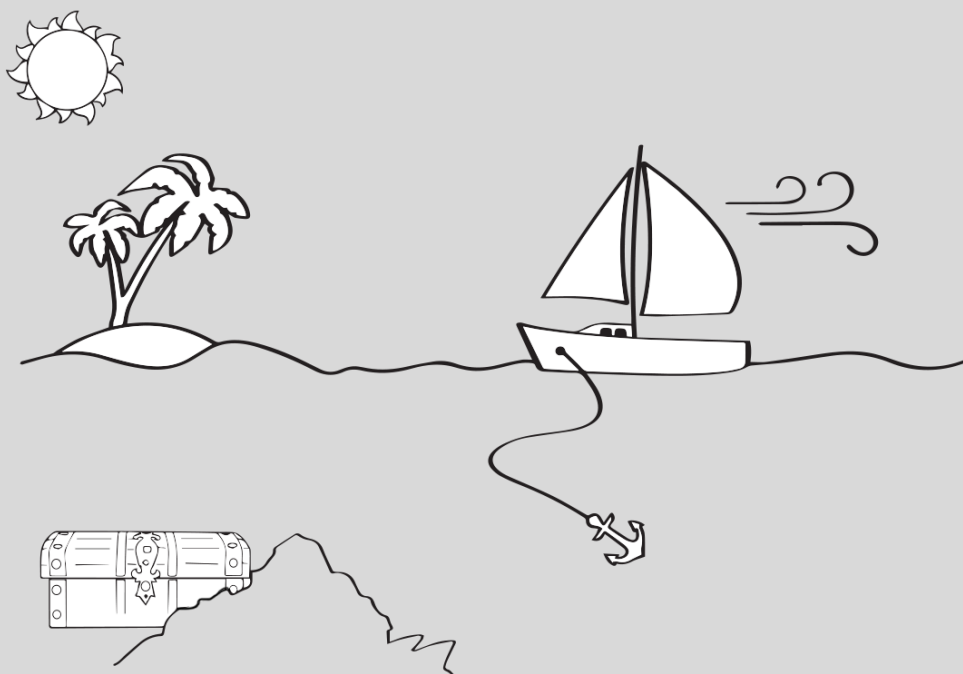

KATEGORI	DEFINISJON	
AKUTT	FLOM / BRANN / STORM / TØRKE / RAS	1
KRONISK	NEDBØR / HAVNIVÅ TEMPERATUR	2
REGULERINGER	KRAV / AVGIFTER	3
TEKNOLOGI	NYE METODER OG PROSESSER	4
MARKED	ETTERSPØRSEL / FORVENTNINGER	5
FINANSIERING	KRITERIER OG FORVENTNINGER	6

KLIMARISIKO - TILTAK

	KATEGORI	DEFINISJON	RISIKO OG MULIGHETER	TILTAK
FYSISK RISIKO	AKUTT	FLOM / BRANN / STORM / TØRKE / RAS	Det kan gi oss flere oppdrag Arbeidsforhold ute kan bli verre (nedbør/vind)	I forhold til flom, storm og ras må vi sikre alle våre anlegg slik at det oppstår minst mulig skader ved uvær og ekstremvær som er varslet, slik at ikke det blir unødvendig skader i pågående prosjekter.
	KRONISK	NEDBØR / HAVNIVÅ TEMPERATUR	Det kan gi oss flere oppdrag Det utfordrer oss på nye løsninger Planter og grøntområder kan i stor grad benyttes til å absorbere og forbruke vann der det er planlagt/risiko for at det skal samle seg opp eller fordrøyes.	Vi kan være med å planlegge og legge til rette for at store vannmengder skal håndteres når vi prosjekterer områder.
OVERGANGSRISIKO	REGULERINGER	KRAV / AVGIFTER	Stor usikkerhet påvirker Kan gi endrede lover om hva som kan gjøres (m.o.h f.eks)	
	TEKNOLOGI	NYE METODER OG PROSESSER	Krav til nye utslippsfrie maskiner (økt takt) KI og roboter kan påvirke	Følge teknologiske fremskritt og ta i bruk KI der det er mulig.
	MARKED	ETTERSPØRSEL / FORVENTNINGER	Etterspørsel kan øke Behov for å restaurere natur øker Fokus på mer grønt enn grått	Tilpasse type produkt etter behov, permeable dekker f.eks. Terrengtilpasninger med riktig bruk av vegetasjon og materialer.
	FINANSIERING	KRITERIER OG FORVENTNINGER	Renter – valuta - fraktrater	I forhold til finansiering er det greit å opparbeide seg en buffer for å kunne stå stødig og være en sikker arbeidsplass også i utfordrende tider med renter, valuta og andre svingninger.

MÅLSETTING

For å finne hva som skulle være våre ambisjoner innenfor bærekraft har vi hatt en grundig prosess.

Vi begynte med å definere hvor vi er i dag på de ulike temaene vi valgte i den doble vesentlighetsanalysen.

Videre jobbet vi frem et ambisjonsnivå og så på hva som kunne gi oss vind i seilene for å utvikle oss på disse områdene, og hva som kunne hindre eller forsinke oss i å nå målene.

Til slutt satte oss kortsiktige og langsiktige mål, med KPI er og konkrete tiltak å begynne å arbeide med.

STATUS

Vi har definert nåsituasjonen på de tre tema som er valgt

ESG TEMA	STATUS – TALL OG TEKST	BERØRTE INTERESSETER	MEGATRENDER SOM BERØRER
INTERN OPPLÆRING (S) Arbeidskraft er en knapp og kritisk ressurs og det er et potensial for å ta grep om opplæring internt i bedrift.	Ca. 40 av 100 har fagbrev Flere av de andre har andre typer sertifikater/bevis. Noen tar videre utdanning; teknikker etc.	KUNDER ANSATTE SAMFUNNET NAV	REGULERINGER RESSURSTILGANG DEMOGRAFI
REDUSERE SVINN (E) Reduksjon av svinn er viktig, også å tenke sirkulært	Minst 5 % betong går til spille Gjenbruk av stein og materialer Tomgangskjøring	KUNDER ANSATTE SAMFUNNET EIERE LEVERANDØRER	KLIMAENDRINGER REGULERINGER SIRKULÆRE LØSNINGER
REDUSERE FOSSILT DRIVSTOFF (E) Vi har forbedringspotensial i å redusere bruke av fossilt drivstoff.	15 av 50 biler er elektriske 25 hjullastere: noen biodiesel/1=el 15 gravemaskiner: Noen biodiesel	BANKEN KUNDER ANSATTE SAMFUNNET EIERE LEVERANDØRER	KLIMAENDRINGER REGULERINGER TEKNOLOGI

RISIKO OG MULIGHETER

Her ser vi på hva som fremmer og hemmer oss i å forbedre oss, og vi ser på risikoer som kan ramme.

ESG TEMA	VIND (GIR MULIGHETER)	ANKER (HEMMER OSS)	STORM (RISIKOER)
INTERN OPPLÆRING Arbeidskraft er en knapp og kritisk ressurs og det er et potensial for å ta grep om opplæring internt i bedriften.	Samarbeid med NAV / skole Utarbeide en klar strategi Dedikert prosjekt med ildsjel Avsatte ressurser Motiverte ansatte Støtte fra ledelsen	Holdninger/ambisjoner/motivasjon Tid/Prioritering Tilgang på eksterne/interne ressurser Manglende vilje hos ledelsen/ansatte Manglende samarbeid eksternt	Offentlige krav Konkurrenter som ligger foran Mangel på folk Skolesystemet Pandemi (flyttet)
REDUSERE SVINN Reduksjon av svinn er viktig, også å tenke sirkulært.	Avsatt tid og uttalt strategi Sette gode KPI er Opplæring/opplysning Offentlige krav Kultur - Forståelse internt Teknologi og KI Mer fokus Ildsjel Samhandling og planlegging	Holdninger Treghet i endring Manglende systemer Økonomi Tilgjengelige og troverdige nøkkeltall Dårlig valg av KPI er Manglende kunnskap og engasjement Tilgang på kortreiste produkter Frykt (uthenging kontra premiering) (bort) Rapporteringsfeil for å pynte på tall Kultur - tar det ikke på alvor	Hacking (bort) Manglende insentiver Strømpris Offentlige krav: sorteringsgrad/utslipp
REDUSERE FOSSILT DRIVSTOFF Vi har forbedringspotensial i å redusere bruke av fossilt drivstoff.	Teknologi – elektrisk vs diesel Kultur Økonomi (bom og drivstoff) Økte dieselpriiser Offentlig støtte Offentlige krav Kunde krav Omdømme Co2 avgifter	Kjørelengde – kapasitet Lang leveringstid/tilgjengelighet Økonomi (alder på eksisterende bilpark) Energigitilgang / Infrastruktur Holdninger hos ansatte Mangel på konsekvenser om vi forandrer oss eller ikke	Krav Energigitilgang / Ladekapasitet Krig – verdensbilde Usikre rammevilkår (Enova – kraftpris) Teknologi/kvalitet på store maskiner (trekkraft etc) Pris/kvalitet på biodiesel Insentiver Mangel på batterier

Bærbart TM

BÆRBART er en tjeneste fra Lindesnesregionen Næringshage

**LANDSKAPS-
ENTREPRENØRENE**

**LANDSKAPS-
ENTREPRENØRENE**